

Dialog og diakoni i møte med muslimer i indre by

Kari Jordheim er soknediakon og Oddbjørn Leirvik er res. kap. i Paulus menighet i Oslo. Sammen har de arbeidet med innvandrere, og under temaet diakoni og dialog bringer vi to bidrag om innvandrersarbeid med utgangspunkt i denne menigheten.

Det ene innlegget kommer i dette nummeret og Leirviks bidrag kommer i neste nummer av Diakonos.

Kari Jordheim i samtale med en innvandrer.

AV KARI JORDHEIM

Fremmedfrykt en utfordring for diakonalt arbeid

Grunerløkka, er en bydel på Oslos østkant, som fra gammel tid har vært et arbeiderstrøk, med leiegårder med tettboddhet og trangboddhet. Bydelen har de siste 20 åra fått svært mange nye folkegrupper tilflyttende, og idag er det ved siden av Grønland/Tøyen området i Oslo, det lokalsamfunnet i Norge som har størst andel av etablerte innvandrere. Den totale innvandrereprosenten på Grunerløkka ligger nært opptil 30%, med Pakistan, Tyrkia, Jugoslavia og Marokko som de dominerende innvandringsgruppene ved siden av Nordens folk. Dette området er ikke blitt et nedslagsfelt for asylsøkere i særlig grad. Ut ifra den nasjonale bakgrunnen mange av innvandrerne har, er de muslimer, og rundt omkring i bydelen har det vokst fram mange ulike moskéer i vanlige leiligheter.

På Grunerløkka står altså bydelen og kirken overfor en relativt etablert innvandringsgruppe, hvor mange allerede er

norske statsborgere. Kirken skal ikke dekke et «akutt» hjelpebehov, men vi skal leve sammen som gode naboer i et felles lokalmiljø. Vi ser og erfarer at det er stor fare for ghettoisering i en slik sammensatt bydel. De ulike nasjonale gruppene holder seg for seg selv, nordmenn inkludert. Vi er trygge i de sammenhengene hvor vi kan snakke vårt eget språk, dyrke vår egen tro, spise vår egen mat og bruke de klærne som er mest naturlig for oss. For oss nordmenn som har alle de ytre rammene på vår side ved å leve i det vi er født inn i og oppvokst i, skulle vi tro at det var nyfikt med noe nytt. Og mange synes nok også det den første gangen når de spiser koskos, eller samosa eller noe annet fremmedartet. Men så da.....

For innvandringsgruppene er det så mye som er nytt, så mange av rammene er helt forandret. Og kanskje er det ikke så rart at man søker sammen med sine «egne» i dette nye landet.

Vi vet at det ukjente ofte skaper frykt. I løpet av de siste årene er jeg blitt kjent med ordet «xenofobi», som betyr fremmedfrykt. Når vi snakker om rasisme er det et forferdelig ord

som dessverre kan være det eneste dekkende ordet for de holdninger som presenteres, men av og til er det kanskje ikke så sterke holdninger det dreier seg om. Kanskje er det xenofobi, redselen for det fremmede, det jeg ikke har vært borti før, det jeg ikke har kontroll og oversikt over. Som diakon har jeg opplevd at nettopp her ligger det store utfordringer. Vi må jobbe for å få bort xenofobien. Det ukjente må bli kjent. «En fremmed er en venn du enda ikke har møtt», er det en som har sagt. Vi utfordres og oppfordres til å gå inn i møte med hverandre.

Gud selv oppfordrer, utfordrer og krever at vi går inn i møtet!

Som kristne blir vi ofte minnet på dette å skulle ta oss av hverandre, og de samme ordene gjelder overfor de fremmede.

Vi henter fram en del kjente vers fra både GT og NT: Kol. 1,16-20 – forsoningen gjelder alle, ikke bare troende. Matt. 22,36ff. – Du skal elske din neste som deg selv – Fellesskapet – nestekjærligheten. Matt. 25,40 – Alt det dere har gjort mot en av disse mine minste brødre. 5. Mos. 10,17-19 –

Elske innflytterne. 3. Mos. 19,33f – Behandle ham som en landsmann. Hebr. 13,2 – Glem ikke å være gjestefri... Luk. 10,25-37 – Den barmhjertige samaritan.

Det nytter ikke å evangelisere uten å «inkludere» – og å vise kjærlighet. Evangelisering er jo ikke først og fremst en overføring av intellektuelle og teologiske tanker, men en inkludering i kjærlighet og fellesskap – DIAKONI.

Nestekjærligheten må motivere oss til å bli kjent med våre nye naboer og landsmenn. Samtidig skal den motivere oss i kampen for rettferdige lover og ordninger for de fremmede iblandt oss. På samme måte som det er vår plikt å åpne våre hjem, er det vår plikt å protestere når innvandringspolitikken landet vårt fører fortsetter å være urettferdig. Jeg tror at alt dette er vårt diakonale ansvar.

Vi kan kalle det samfunnsdiakoni – diakoni i et lokalsamfunn.

Diakonale tiltak

Som folkekirke på Grunerløkka er vi nok i mange sammenhenger den nærmeste til å ta initiativ for å skape nettverk mellom alle mennesker i vårt lokalmiljø. Vi utgjør det mest vidtfavnende sosiale nettverk til tross for at vi også har konkret opplevd utfordringen til å skape flerkulturelle møteplasser i vårt lokalmiljø. Barna møtes på skolen, men ellers er det svært få steder vi møtes hvor det er naturlig å snakke sammen. Det er viktig at vi legger opp til møter hvor vi er åpne for hverandre og kan møtes på like fot. Vi bærer med oss våre «skattekister» fulle av erfaring, tradisjon, kultur, religion.

Når vi møtes skal vi dele disse skattene med hverandre! Våre initiativ har vært mye etter prøve- og feile-metoden, og vi opplever at vi stadig er underveis.

Et av våre initiativ har vært *flerkulturelle fester*. Vi har arrangert flere slike fester hvor både barn og voksne har vært invitert. Vi har hatt program om ulike høytidstradisjoner, eventyrtfortelling, dans, musikk, sang og naturligvis mat fra ulike kulturer. Arrangementene har samlet overraskende mange, men vi har nå gjort erfaringene med at slike arrangement ikke bør være så ofte at *fest* blir hverdag! Disse festene har hatt to helt klare mål, nemlig at de skal fungere samlenende på tvers av livssyn og religion, og at de skal være multinasjonale, og bli en mulighet også for innvandregrupper til å treffe hverandre.

Kvinnegruppe.

En gruppe kvinner fra mange forskjellige land møtes hver mandag i menighetshuset. Kvinnene må ha en god grunn til å gå ut slik midt på formiddagen, og det å lære norsk er bra. Vi fungerer derfor primært som en norsk-klasse med sosialt tilsnitt.

Vi driver skole med mye trening på dagliglivets språk, men mot slutten drikker vi te og spiser kaker som vi bytter på å ta med. Barnepass tilbys slik at også mødre med små barn under skolepliktig alder har anledning til å være med. Undervisningen er lagt opp med vekt på å dele erfaringer med hverandre og å være «kvinner sammen». Gruppen startet opp ved at vi begynte med en gruppe som spilte på sitt allerede eksisterende nettverk. Det var marokkanske kvinner som jeg kom i kontakt med gjennom en annen marokkansk kvinne som vi kjente. Hun hadde ikke selv behov og anledning til å delta i gruppa, men så helt klart behovet hos venninnene sine. Hun ble med i begynnelsen og trakk seg så tilbake.

Kvinnegruppa er blitt utgangspunktet for mange *personlige kontakter*. Det har vært

vanskelig å få personer i menigheten med i den formelle vennekontakttjenesten som Oslo bispedømme arrangerer, men det vi opplever er at kontakter oppstår på arrangementene våre og spesielt i kvinnegruppa. Kontakten fra gruppa utvides til besøk hjemme hos hverandre, vi prater sammen på gata, arrangerer fester både i gruppas regi og i hjemmene.

Det er mange av kvinnene som søker råd og hjelp til søknadsskriving, spesielle telefoner og lignende som det er vanskelig å få oversikt over i Norge. Dessuten opplever jeg at vi snakker svært mye om vår tro og vårt livssyn fordi dette styrer hele hverdagen og livsutfoldelsen. Jeg blir utfordret til å la min tro komme klart til uttrykk i møte med muslimske kvinner som i så sterk grad begrunner alt de gjør; sin klesdrakt, sine matvaner, sine frisyre, sitt familieliv osv. med religion.

Vi snakker også om forskjellene på islam og kristendommen, om Jesus som ikke bare er en god og snill profet for oss. Men vi opplever glede ved å kunne møtes i troen på Gud, himmelens og jordens skaper og opprettholder, Han som styrer alt og lar sin vilje skje.

Når vi skilles og de muslimske kvinnene sier: Vi møtes neste mandag, ins' Allah... er det ikke noe vanskelig for oss kristne og svare med at hvis Gud vil det, møtes vi igjen. Og fellesskapet vårt forsterkes i en felles forståelse av noen som styrer over mennesket. Likeledes når en før vi spiser sier, «bis' milla» – til Guds ære, og vi kristne ber, Gud velsigne maten vår.

En av mine marokkanske venninner er også helt klar når hun sier at hun gjerne vil ha norske venner som er kristne. Hun sier: «Jeg blir redd når nordmenn sier at de ikke tror på noen Gud. Jeg tenker meg at de som ikke tror, på en måte har et stort tomt hull

inne i seg, og jeg kan ikke vite noe om hva dette tomme hullet blir fylt med. Det er tryggere når jeg vet at den kristne også tror på Gud». I samtale opplever jeg ofte at det er mulig å komme med vitnesbyrd, og ved noen anledninger har det også vært aktuelt å gå noe videre, for å utdype hva den kristne tro innebærer. På denne måten blir ordet og handlingene knyttet sammen.

En av de iranske kvinnene har levd under svært vanskelig forhold her i Norge, og har i den forbindelse søkt mye støtte og hjelp fra meg. En dag vi møttes i Menighetshuset ble hun svært opptatt av bildet av Jesus og fortalte meg at de hadde bilder av ham i hennes hjem i Iran.

Hun var også opptatt av at Jesus var en god mann og at han sikkert kunne hjelpe henne i hennes vanskelige situasjon. Hun spurte meg om vi kunne tenne lys ved Jesusbildet og hun var sikker på at han ville høre henne. Senere ble hun med meg en søndag i kirken uten barna sine for å kunne få sitte der i fred, og noen dager senere kom hun med bønnelysestaken vår og kvinnen fortalte barna hvordan de skulle be om at Jesus kunne hjelpe dem.

Situasjonen er virkelig blitt bedre for denne kvinnen, og stadig snakker hun om at det nok hjalp å be til Jesus. Hun ønsket seg så veldig et bilde a la søndagsskolebildene av Jesus, og da jeg gav henne det, var begeistring stor.

Det henger nå på veggen i hennes hjem. Ved en senere anledning har hun også selv kjøpt et stort Jesusbilde på løpemarked som nå har hedersplassen i stua.

Oppsummering

Som soknediakon på Grunerløkka opplever jeg at de aller største utfordringene ligger i de manglende nettverk. Innenfor alle aldersgrupper og alle nasjo-

naliteter finner vi problemet. Oppløste familier, manglende kontakt mellom generasjonene, ghettoisering innenfor både norske- og innvandrer miljøer gir seg uttrykk i at både nordmenn og innvandrere altfor ofte blir stående uten et nettverk. I tillegg får innvandrerne et tilleggshandicap ved dette at de representerer noe som er anderledes og fremmed og som nordmenn møter med mistro og skepsis.

Som diakon er min første oppgave å gå ut og vise at jeg bryr meg om mine nye naboer som medmennesker. Å vise interesse, omsorg og respekt er grunnleggende, og for svært mange av dem jeg møter har de aldri opplevd å få en norsk venn. Mange kan ha bodd i Norge i opptil 10 år, uten noen gang å ha snakket skikkelig med en nordmann dvs. uten akkurat de nødvendige ordene ved kassa-apparatet i butikken. De fleste har aldri vært inne i et norsk hjem. Jeg ønsker å gå ut og være et medmenneske, en nabo, en venn. At jeg har min stilling i kirken har jeg bare opplevd som positivt i møte med innvandrerne, (og har vel i grunnen opplevd mer skepsis blant en del nordmenn). Jeg er glad når jeg kan få invitere mine nye venner med i kirken og vise dem vårt gudshus og en del av våre kristne tradisjoner. Samtidig viser jeg at jeg er interessert i å finne ut hvem de er og hva de representerer. For å være en levende, troverdig kirke må vi vise at ord og handling følger hverandre. Overfor muslimer, er det nettopp Guds kjærlighet til oss i Kristus Jesus, Guds ansikt på jorda, Han som tok på seg en tjeners skikkelse, vi må vise fram. Dette er det spesielle som gjør kristendommen anderledes enn islam som ikke har noe problem med å godta Jesu forbilleglige liv, men ikke hans guddommelighet. Som diakon i en kristen kirke føler jeg et stort ansvar overfor mine nye lands-

menn når jeg skal presentere min tro, at denne viser seg i livet mitt! Og her tror jeg kirka har sine største utfordringer og muligheter til å være en misjonerende, diakonal kirke.

*Soknediakon Kari Jordheim
Paulus menighet
Thorvald Meyersgt. 31
0555 Oslo 5*

Diakonen – en brobygger

Borg stift av DNDF og
Borg bispedømmeråd
innbyr:
Diakoner/diakonkandida-
ter

– i sekulære stillinger
– i menighetsstillinger
samt bispedømmerådets
diakoniutvalg til treff
lørdag 13. april 1991
kl 10-14.

Sted: Ekholt kirke, Rygge
menighet ved Moss.

Delakeravgift: kr 70,-.

Frist påmelding: 4. april.
Ektefeller er hjertelig
velkommen.

Kl. 10.00: Åpning
v/Aksel
Aarhaug.
Biskop Even
Fougner
taler.

Kl. 11.30: Lunsj.

Kl. 13.30: Nattverds-
guds-
tjeneste
v/biskopen.